

Згадова Наталія Сергіївна¹, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії та фінансово-економічної безпеки
Кравченко Юлія Ігорівна¹, аспірант 3-го року навчання
Ткачук Олександр Миколайович¹, аспірант
¹Одеський національний технологічний університет

Zgadova Natalia¹, Candidate of Science in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economic Theory and Financial and Economic Security, <https://orcid.org/0000-0003-4585-9620>
Kravchenko Yuliia¹, PhD student, <https://orcid.org/0000-0002-3692-9167>
Tkachuk Oleksandr¹, PhD student, <https://orcid.org/0009-0007-8553-9361>
¹Odesa National University of Technology

ДІАГНОСТИКА ВПЛИВУ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ НА РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ
DIAGNOSTICS OF THE INFLUENCE OF FINANCIAL RISKS ON THE RESULTS OF THE FOOD INDUSTRY ENTERPRISES

Згадова Н. С., Кравченко Ю. І., Ткачук О. М.
Діагностика впливу фінансових ризиків на результати діяльності підприємств харчової промисловості. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. Том 10. №1. С. 55 – 60.

Zgadova N., Kravchenko Y., Tkachuk O. Diagnostics of the influence of financial risks on the results of the food industry enterprises. *Ukrainian journal of applied economics and technology*. 2025. Volume 10. № 1, pp. 55 – 60.

У статті досліджено сутність поняття «фінансовий ризик» та його основні характеристики. Здійснено поглиблену класифікацію фінансових ризиків, а також детально проаналізовано особливості їх управління. Наголошено, що ефективне управління фінансовими ризиками підприємств харчової промисловості базується на використанні науково-обґрунтованих підходів, комбінуванні перевірених методів і їх адаптації до умов діяльності підприємства. Запропоновано дієвий механізм нейтралізації фінансових ризиків підприємств харчової промисловості, який передбачає виділення найбільш оптимальних методів для їх практичного застосування. Підкреслено, що фінансові ризики є взаємопов'язаними, і виникнення одного ризику може провокувати появу інших, створюючи ланцюгову реакцію загроз для підприємства. Зазначено, що найбільшу небезпеку для стабільного функціонування підприємства становлять саме фінансові ризики, які потребують комплексного підходу до їх виявлення та мінімізації. У сучасних умовах господарювання найбільш ефективними методами управління фінансовими ризиками підприємств харчової промисловості є їх мінімізація, страхування та диверсифікація. Автори наголошують на необхідності своєчасної ідентифікації ризиків, проведення їх якісної оцінки та впровадження механізмів, які дозволяють підприємству харчової промисловості адаптуватися до мінливих умов ринку. Для забезпечення фінансової стійкості підприємств доцільно використовувати комбіновані підходи, які включають аналітичні методи, автоматизовані системи моніторингу ризиків, а також побудову стратегій з урахуванням довгострокових фінансових перспектив. Визначено, що в умовах нестабільності ринку підприємствам харчової промисловості слід приділяти особливу увагу управлінню фінансовими ризиками як одній з ключових складових їхньої діяльності. Це дозволить знизити ймовірність виникнення критичних ситуацій та підвищити рівень конкурентоспроможності. Крім того, підкреслено важливість державної підтримки у формі стабільної податкової політики, стимулювання інвестицій та створення сприятливого середовища для впровадження інновацій у сфері управління ризиками.

Ключові слова: фінансові ризики, класифікація фінансових ризиків, методи нейтралізації фінансових ризиків, управління фінансовими ризиками, характеристики фінансових ризиків підприємств харчової промисловості, фінансова безпека, криза, диверсифікація.

The article examines the essence of the “financial risk” concept and its main characteristics. An in-depth classification of financial risks is carried out, as well as a detailed analysis of the peculiarities of their management. It is emphasized that effective management of financial risks of food industry enterprises is based on the use of scientifically sound approaches, a combination of proven methods, and their adaptation to the conditions of the enterprise. A mechanism for neutralizing the financial risks of food industry enterprises is proposed, which provides for the allocation of the most optimal methods for their practical application. It is emphasized that financial risks are interrelated, and the emergence of one risk can provoke the emergence of others, creating a chain reaction of threats to the enterprise. It is noted that financial risks pose the greatest danger to the stable functioning of an enterprise, which requires an integrated approach to their identification and minimization. In the current economic environment, the most effective methods of managing the financial risks of food industry enterprises are their minimization, insurance, and diversification. The authors emphasize the need for timely identification of risks, their qualitative assessment, and implementation of mechanisms that allow a food industry enterprise to adapt to changing market conditions. It is advisable to use combined approaches that include analytical methods, automated risk monitoring systems, and building strategies with a view to long-term financial prospects to ensure the financial sustainability of enterprises. It is determined that in the context of market instability, food industry enterprises should pay special attention to financial risk management as one of the key components of their activities. This will reduce the likelihood of critical situations and increase competitiveness. In addition, the importance of state support in the form of a stable tax policy, investment incentives, and a favorable environment for introducing innovations in risk management is emphasized.

Вступ

У сучасних економічних умовах особливо актуальними стали питання управління ризиками підприємств харчової промисловості, діяльність яких суттєво залежить від економічної ситуації в країні. Наразі світова економіка переживає масштабну фінансово-економічну кризу, спричинену пандемією Covid-19, яка суттєво вплинула на всі сектори господарства в тому числі. В Україні ця криза супроводжується додатковими викликами, пов'язаними з економічною, політичною та соціальною нестабільністю. Швидка мінливість фінансового середовища вимагає адаптації підходів до управління та нейтралізації фінансових ризиків підприємств харчової промисловості.

Інноваційні технології, нові виробничі процеси та цифрові рішення значно трансформують природу ризиків, з якими стикаються підприємства. Це вимагає вдосконалення існуючих підходів до планування, прогнозування, ідентифікації та оцінювання фінансових ризиків. У цих умовах підприємства підприємств харчової промисловості стикаються не лише з потребою у залученні додаткових капітальних інвестицій, але й із необхідністю розробки стратегій, які враховують негативний вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на їхню фінансову діяльність. Відсутність ефективного управління фінансовими ризиками може призвести до значних фінансових втрат, що зі свого боку загрожує стабільності та конкурентоспроможності підприємства.

Зважаючи на це, особливої уваги потребують питання мінімізації та нейтралізації фінансових ризиків підприємств харчової промисловості. Ефективне управління цими ризиками передбачає не лише адаптацію перевірених методів, але й впровадження нових інструментів, які базуються на аналітичних даних і сучасних технологіях. Успішне функціонування підприємства в умовах невизначеності також залежить від його здатності швидко реагувати на зміни в ринковому середовищі, інтегрувати інноваційні підходи та забезпечувати стійкість до зовнішніх впливів. Таким чином, підвищення ефективності управління фінансовими ризиками підприємств харчової промисловості стає однією з ключових умов для досягнення стабільного розвитку підприємств, зокрема в кризових умовах.

Додатково, важливим аспектом є співпраця підприємств харчової промисловості із державними інституціями та фінансовими організаціями, які можуть сприяти створенню сприятливого середовища для зниження ризиків та додаткового пільгового кредитування. Створення системи моніторингу ризиків, розробка антикризових стратегій та забезпечення фінансової стійкості підприємств харчової промисловості мають стати пріоритетними завданнями як для самих підприємств, так і державної політики.

У сучасних умовах фінансові ризики підприємств харчової промисловості залишаються одними з найбільш загрозливих і деструктивних, що зумовлює необхідність їх подальшого дослідження, вивчення сутності, класифікації та розробки ефективних методів управління. Значний внесок у структурний аналіз проблем управління фінансовими ризиками для підприємств харчової промисловості зробили провідні економісти, фінансисти, соціологи, політики та науковці. Серед вітчизняних учених варто відзначити таких дослідників, як Грабовецький Б.Є., Довбня С.Б., Разганяєва Т.М., Пожар Є. П., Коробов М.Я., Євтушенко М.В., Гончарук І. В., Куліш Г. П., Белоусова С. В., Лактіонова О. А. та ін. Їхні роботи значно сприяли розвитку теорії управління фінансовими ризиками.

Проте динамічність економічного середовища, а також сучасні виклики, зокрема фінансово-економічна криза, пандемія, політична нестабільність та зростаючий рівень глобалізації, вимагають продовження наукових досліджень у цьому напрямі. Незважаючи на наявність вагомих наукових напрацювань, питання ефективного управління фінансовими ризиками підприємств харчової промисловості залишаються недостатньо вирішеними, оскільки в умовах кризових явищ, що супроводжуються швидкими змінами на ринку, необхідно шукати нові підходи до їх аналізу та мінімізації, підвищенню пільг для виробництва продуктів харчування першої необхідності.

Методи дослідження.

Сучасна ситуація потребує удосконалення інструментів і методів оцінки фінансових ризиків для підприємств харчової промисловості, розробки інноваційних підходів до їх нейтралізації, включаючи прогнозування, диверсифікацію та страхування. Крім того, зростає потреба в комплексному аналізі взаємозв'язку між фінансовими ризиками та факторами внутрішнього і зовнішнього середовища, що дозволить побудувати адаптивну систему управління ризиками. Також важливим є впровадження цифрових технологій у процес управління фінансовими ризиками, які забезпечать своєчасний моніторинг і оперативне прийняття рішень.

Дослідження мають бути орієнтовані на розробку універсальних методологій, які враховують як специфіку окремих галузей, так і загальні тенденції економічного розвитку. Це створить умови для забезпечення стійкості підприємств до ризиків, підвищення їх конкурентоспроможності та адаптації до глобальних викликів.

Формулювання цілей статті

Метою статті є узагальнення теоретичних підходів до визначення поняття «ризик» підприємств харчової промисловості та аналіз еволюції цієї категорії у науковій літературі, а також розробка методологічних засад управління фінансовими ризиками підприємств. Зокрема, акцент зроблено на ідентифікації, оцінці та аналізі фінансових ризиків, а також розробленні ефективних інструментів і методів їх нейтралізації.

Стаття передбачає дослідження сутності фінансових ризиків підприємств харчової промисловості у контексті сучасних економічних умов, зокрема у період фінансово-економічної нестабільності, спричиненої глобальними викликами. Особлива увага приділена впровадженню інноваційних підходів до управління ризиками, що включають диверсифікацію, створення антикризових стратегій і використання цифрових технологій для оперативного моніторингу.

Крім того, у роботі розглядаються взаємозв'язки між фінансовими ризиками та зовнішніми і внутрішніми факторами впливу, що дозволяє не лише визначити джерела ризиків для підприємств харчової промисловості, але й оцінити їх потенційні наслідки для господарської діяльності. Розробка практичних рекомендацій спрямована на забезпечення стійкості підприємств харчової промисловості до ризиків, підвищення ефективності їх діяльності та конкурентоспроможності на ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження

Хоча підприємницька діяльність супроводжується значними ризиками, підприємства повинні бути символом стабільності та надійності. Управління ризиками є однією з найважливіших функцій стратегічного управління, оскільки воно сприяє забезпеченню безпеки діяльності та збереженню конкурентоспроможності на ринку.

Фінансові ризики, які постають перед підприємствами харчової промисловості, зокрема, включають неспроможність виконувати фінансові зобов'язання перед контрагентами, ризик банкрутства, непередбачувані зміни у дохідності, рентабельності, а також коливання вартості та структури активів і пасивів. У широкому розумінні ризик асоціюється з невизначеністю щодо реалізації певної події у майбутньому, яка може суттєво вплинути на фінансову стабільність підприємства.

Вплив фінансових ризиків на підприємства харчової промисловості є критичним, оскільки будь-яке значне відхилення від прогнозованих фінансових показників може призвести до серйозних наслідків, включаючи втрату ліквідності, зниження рентабельності чи навіть повне припинення діяльності. Для того щоб визначити перелік ключових фінансових ризиків, характерних для підприємств харчової промисловості, необхідно звернутися до наукових підходів щодо класифікації ризиків.

Аналіз і синтез існуючих класифікацій дозволяє виділити найбільш релевантні типи фінансових ризиків, серед яких можна назвати кредитні, ринкові, валютні, операційні, інвестиційні та податкові ризики. Додатково слід враховувати специфічні чинники, що впливають на харчову промисловість, такі як залежність від постачальників сировини, сезонність попиту, регуляторні обмеження та вплив інфляційних процесів.

Удосконалення підходів до ідентифікації та оцінки фінансових ризиків дозволить підприємствам харчової промисловості підвищити ефективність своєї діяльності, забезпечити фінансову стійкість і створити умови для стабільного розвитку навіть у нестабільному економічному середовищі (табл. 1).

Аналізуючи фінансові ризики підприємств харчової промисловості, можна виділити низку ключових проблем, які суттєво впливають на їхню діяльність і вимагають особливої уваги. Однією з основних проблем для підприємств харчової промисловості є складнощі з поверненням кредитних зобов'язань. Це пов'язано з високою вартістю позикових ресурсів, що суттєво зростає в умовах економічної нестабільності, та нестабільною платоспроможністю контрагентів. Низький рівень ліквідності активів підприємств і нестабільний грошовий потік також посилюють цей ризик. У таких умовах підприємствам необхідно звертати особливу увагу на управління дебіторською заборгованістю, зміцнення фінансової дисципліни та оптимізацію кредитного портфеля.

Ринкові ризики суттєво впливають на собівартість і рентабельність продукції підприємств. Зміни у цінах на сировину, енергоресурси та інші складові виробничого процесу створюють додатковий фінансовий тиск. Окрім цього, сезонність попиту на харчову продукцію та зміна споживчих вподобань додають складності у прогнозуванні доходів. Для зменшення ринкових ризиків важливим є моніторинг цінових трендів, розробка диверсифікованого асортименту продукції та вихід на нові ринки.

Таблиця 1. Основні види фінансових ризиків, характерні для діяльності підприємств харчової промисловості

Ризики	Ступінь	Причини виникнення	Методи управління ризиками
Податковий ризик	Високий	Часті зміни податкового законодавства України	Ризик не підвладний підприємству, постійне нарощування доходів
Неплатоспроможність споживачів	Середній	Тенденції зниження платоспроможності споживачів	Дотримання цінової політики
Відсотковий ризик	Середній	Зміна відсоткової ставки	Диверсифікація кредитів
Кредитний ризик	Середній	Зміна відсоткової ставки в умовах надання кредитів	Диверсифікація кредитів
Інфляційний ризик	Середній	Знецінення вітчизняної валюти	Формування цінової стратегії, моніторинг зовнішнього середовища
Валютний ризик	Середній	Зміна валютних курсів	Укладання довгострокових угод
Ціновий ризик	Низький	Зміна цінової політики на внутрішньому й зовнішньому ринках	Укладання угод із твердими умовами, формування цінової стратегії
Ринковий ризик	Середній	Висока конкуренція	Активний маркетинг, підвищення якості продукції

Джерело: розроблено авторами

Особливо уразливими є підприємства, які імпортують сировину, обладнання або мають зовнішньо-економічні контракти. Коливання обмінних курсів суттєво впливають на фінансові результати таких підприємств, що стає ще більш актуальним в умовах політичної та економічної нестабільності в Україні. Для зменшення валютних ризиків рекомендується використовувати інструменти хеджування, розрахунки в національній валюті або укласти довгострокові контракти із заздалегідь фіксованою вартістю.

Невпинне зростання цін на енергоресурси, транспортні послуги та інші витратні компоненти ускладнює процес фінансового планування та управління ресурсами. Інфляційний тиск особливо відчувається на підприємствах, які не можуть оперативнo коригувати ціни на свою продукцію через низьку купівельну спроможність споживачів. Для протидії інфляційним ризикам підприємствам варто впроваджувати енергоефективні технології, оптимізувати витрати та використовувати довгострокові контракти з фіксованими цінами.

Додатковим викликом для підприємств є операційні ризики, які виникають через внутрішні збої у виробничих або управлінських процесах. Низька ефективність операційної діяльності, відсутність автоматизації процесів або недосконалість внутрішнього контролю може призводити до значних фінансових втрат. Для зменшення цих ризиків важливим є впровадження сучасних систем управління підприємством, автоматизація бізнес-процесів та підвищення рівня кваліфікації персоналу.

Для підприємств харчової промисловості ефективне управління фінансовими ризиками є основою їхньої стабільності та розвитку. Необхідно впроваджувати не лише традиційні підходи до управління ризиками, але й активно використовувати такі інноваційні фінансові інструменти:

- створення резервів для покриття непередбачуваних витрат;
- впровадження систем моніторингу ключових показників діяльності;
- розробка антикризових стратегій.

В умовах сучасних економічних викликів підприємствам важливо адаптувати свої бізнес-моделі до динамічних змін середовища, що дозволить їм не лише мінімізувати ризики, але й ефективно використовувати нові можливості для зростання.

Фінансові ризики, з якими стикаються підприємства харчової промисловості, мають значний вплив на їхню загальну стабільність та розвиток. Розглянемо кілька основних аспектів, що демонструють, як ці ризики можуть негативно позначитися на підприємствах.

Однією з основних загроз для підприємств є зростання витрат на виробництво, що призводить до зниження рентабельності. Високі витрати на сировину, енергоресурси, транспортні послуги та інші складові виробничого процесу суттєво обмежують можливості підприємств на ринку. Через зменшення маржі підприємства не здатні забезпечити стабільне ціноутворення або інвестувати в інновації та розвиток, що в кінцевому підсумку веде до втрати конкурентних позицій. Втрата конкурентоспроможності обмежує зростання ринку та може призвести до поступової втрати частки ринку, особливо в умовах високої конкуренції.

Іншим серйозним наслідком фінансових ризиків є погіршення ліквідності підприємства. В умовах фінансової нестабільності або труднощів з обслуговуванням боргових зобов'язань підприємства часто стикаються з проблемами залучення додаткового капіталу. Низький рівень платоспроможності, зниження кредитного рейтингу та невідповідність фінансових результатів вимогам банків й інвесторів створюють значні труднощі при отриманні фінансування. Як наслідок, підприємства змушені обмежувати свої інвестиційні можливості, що обмежує зростання і розвиток на довгострокову перспективу.

Критичний вплив фінансових ризиків може призвести до серйозних наслідків, таких як банкрутство підприємства. Неефективне управління фінансовими ризиками, неспроможність компенсувати фінансові втрати або зростаючі боргові зобов'язання можуть у кінцевому підсумку призвести до відсутності ліквідних коштів і нездатності обслуговувати заборгованість. Це робить підприємство фінансово неспроможним, що може закінчитися його ліквідацією або реструктуризацією. Така ситуація виникає не тільки через погіршення фінансових показників, а й через відсутність ефективної стратегії управління ризиками та зниження гнучкості підприємства у відповіді на зміни в зовнішньому середовищі.

Для ефективного зменшення фінансових ризиків на підприємстві використовуються як внутрішні, так і зовнішні механізми мінімізації. Проте основну роль у нейтралізації фінансових ризиків відіграють саме внутрішні механізми підприємства. Внутрішні методи мінімізації фінансових ризиків, які застосовуються в підприємствах, включають різноманітні інструменти та підходи, що сприяють зменшенню ймовірності виникнення ризиків і їхнього впливу на фінансову стабільність.

Ключові методи внутрішніх механізмів нейтралізації фінансових ризиків можна подати у вигляді системи, що передбачає такі напрями, як фінансове планування, диверсифікація, страхування, хеджування, а також регулярний моніторинг фінансового стану підприємства. Кожен з цих методів має свої обмеження та специфіку застосування залежно від характеру підприємства, галузі та економічної ситуації. Проте правильне поєднання цих методів дозволяє значно знизити фінансові ризики, покращити фінансову ситуацію підприємства та забезпечити його стійкість у нестабільних умовах (рис. 1).

Наприклад, фінансове планування допомагає передбачити можливі фінансові труднощі та розробити стратегії для їхнього подолання, диверсифікація продукції та постачальників знижує залежність від таких самих джерел доходу, а хеджування валютних ризиків дозволяє зменшити вплив коливань курсів на фінансові результати. Однак, незважаючи на важливість цих методів, їх ефективність залежить від правильної оцінки і вибору стратегій у конкретних умовах діяльності підприємства. У сучасних умовах для підприємств харчової промисловості найбільш ефективними методами зниження

та нейтралізації фінансових ризиків є їх мінімізація, страхування (як зовнішнє, так і внутрішнє) та диверсифікація. Оскільки глобальна економічна криза вимагає адаптації до нових викликів, підприємствам, слід бути готовими до прийняття нестандартних і рішучих рішень. В умовах нестабільності необхідно вчасно виявляти всі можливі ризики, а також ретельно оцінювати їхні потенційні наслідки, щоб вчасно реагувати і мінімізувати ймовірні негативні ефекти [7; 8].

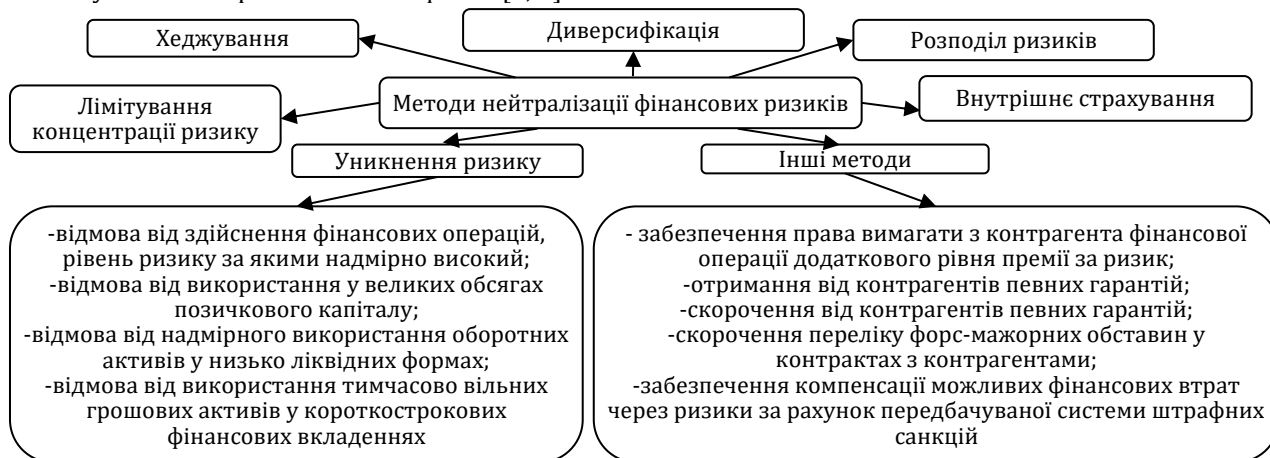

Рис. 1. Методи внутрішніх механізмів нейтралізації фінансових ризиків

Джерело: складено автором на основі [1; 3; 6]

Завдяки своєчасній ідентифікації ризиків та ефективному аналізу їхніх наслідків підприємства харчової промисловості можуть приймати стратегічні управлінські рішення, що дозволяють запобігти значним фінансовим втратам. Це включає не лише традиційні методи управління, але й застосування інноваційних підходів, таких як розширення бізнес-операцій через диверсифікацію, активне використання страхових інструментів та розробка гнучких фінансових стратегій. Активний моніторинг змін на фінансових і товарних ринках також є ключовим для своєчасної адаптації і збереження стабільності підприємства в умовах фінансової невизначеності.

До основних рекомендацій для зменшення впливу фінансових ризиків є мінімізації впливу цих ризиків підприємствам харчової промисловості. Для цього необхідно розробити ефективні стратегії управління витратами, які дозволяють оптимізувати виробничі процеси та забезпечити конкурентоспроможність продукції. Здійснювати ретельний моніторинг фінансових показників, зокрема, ліквідності та платоспроможності, і вчасно вживати заходи для поліпшення фінансового стану. Впроваджувати антикризові заходи для своєчасного виявлення ознак наближення фінансових труднощів та швидкої реакції на них, включаючи рефінансування, оптимізацію боргових зобов'язань і перегляд стратегії залучення капіталу. Використовувати фінансові інструменти, такі як хеджування, для зменшення валютних та ринкових ризиків, що допоможе стабілізувати фінансову ситуацію навіть в умовах невизначеності.

Таким чином, своєчасне виявлення та ефективне управління фінансовими ризиками є важливими елементами для забезпечення стабільності та стійкості підприємств харчової промисловості в умовах економічної та політичної нестабільності.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Результати дослідження підтверджують, що підприємства харчової промисловості значною мірою залежать від ефективності управління фінансовими ризиками. Подальший розвиток та впровадження сучасних підходів до управління дозволять мінімізувати фінансові втрати та забезпечити довгострокову стабільність у діяльності підприємств галузі.

У сучасних умовах особливого значення набуває проблема забезпечення фінансової безпеки підприємств, зокрема, в умовах глобальної економічної та фінансової кризи. Для підприємств харчової промисловості ця проблема є надзвичайно актуальною, оскільки їх діяльність безпосередньо залежить від коливань цін на сировину, змін попиту та інфляційних процесів.

Ефективне управління фінансовими ризиками та вибір оптимальних методів їх нейтралізації є критичними для стабільного функціонування і розвитку підприємств харчової промисловості. Тільки за умови правильного підходу до мінімізації ризиків можна забезпечити сталість виробництва та покращення фінансових показників.

Проведене дослідження вказує на необхідність розроблення конкретних рекомендацій щодо методів мінімізації та запобігання фінансовим ризикам, зокрема, в контексті специфіки харчової галузі. Подальші наукові розвідки повинні бути спрямовані на вдосконалення існуючих методів управління фінансовими ризиками та їх інтеграцію у систему забезпечення ефективної фінансово-економічної діяльності підприємств харчової промисловості, що дозволить зберегти їх конкурентоспроможність і стабільність навіть у періоди економічної нестабільності.

Література

1. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: навч. посібник. Вінниця: ВНТУ, 2013. 85 с.

2. Довбня С.Б., Разганяєва Т.М. Методичні основи оцінки фінансової стійкості підприємства з урахуванням впливу факторів зовнішнього середовища. Науково-виробничий журнал «Бізнеснавігатор», 2020. №3 (59). С. 89-94.
3. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. Київ: Знання, 2000. 378 с.
4. Костирко Л.А., Євтушенко М.В. Фінансова стійкість корпоративних підприємств у категоріях економіко-вартісного тяжіння показників. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. №21. С. 28-33.
5. Kryvovyazyuk I., Otylvanska G., Shostak L., Sak T., Yushchyshyna L., Volynets I., Myshko O., Oleksandrenko I., Dorosh V., Visyna T. Business diagnostics as a universal tool for study of state and determination of corporations development direction and strategies. *Academy of Strategic Management Journal*. 2021. vol. 20, issue 2. URL: <https://www.abacademies.org/articles/business-diagnostics-as-a-universal-tool-for-study-of-state-and-determination-of-corporations-development-directions-and-strategie-10423.html>.
6. Рябенко Г.М. Шляхи покращення фінансового стану підприємства. Всеукраїнський наукововиробничий журнал. 2012. №7. С. 105-108.
7. Andrii Zavorodnii, Volodymyr Lagodiienko, Oksana Zerkina, Svitlana Bondarenko, Bohdan Danylyshyn, Liliia Kozachenko. Selective Management in Sustainable Agri-Food Systems. *TEM Journal*. Volume 13, Issue 4, pp. 2931-2947, ISSN 2217-8309, DOI: 10.18421/TEM134-28.
8. Довгаль О. В., Лагодієнко В. В., Басюркіна Н.Й., Лагодієнко О. В. Стратегічні аспекти розвитку бізнесу в умовах циркулярної економіки. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023. Том 8. № 1. С. 10-15. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-1-1>.

References

1. Hrabovetskyi, B. Ye. (2013). *Ekonomichniy analiz: navch. posibnyk [Economic Analysis: Textbook]*. Vinnytsia: VNTU.
2. Dovbnia, S. B., & Razhanaiieva, T. M. (2020). *Metodychni osnovy otsinky finansovoi stiiikosti pidpriemstva z urakhuvanniam vplyvu faktoriv zovnishnoho seredovyshcha [Methodological Principles of Assessing Enterprise Financial Stability Considering External Environmental Factors]*. *Naukovyi-vyrobnychiy zhurnal «Biznesnavigator»*, no. 3(59), pp. 89–94.
3. Korobov, M. Ya. (2000). *Finansovo-ekonomichniy analiz diialnosti pidpriemstv: navch. posib. [Financial and Economic Analysis of Enterprise Activities: Textbook]*. Kyiv: Znannia.
4. Kostyrko, L. A., & Yevtushenko, M. V. (2019). *Finansova stiiikist korporatyvnykh pidpriemstv u katehoriakh ekonomiko-vartisnoho tiazhinnia pokaznykiv [Financial Stability of Corporate Enterprises in Terms of Economic-Value Indicator Attraction]*. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 21, pp. 28–33.
5. Kryvovyazyuk, I., Otylvanska, G., Shostak, L., Sak, T., Yushchyshyna, L., Volynets, I., Myshko, O., Oleksandrenko, I., Dorosh, V., & Visyna, T. (2021). Business diagnostics as a universal tool for study of state and determination of corporations development directions and strategies. *Academy of Strategic Management Journal*, vol. 20, issue 2. Available at: <https://www.abacademies.org/articles/business-diagnostics-as-a-universal-tool-for-study-of-state-and-determination-of-corporations-development-directions-and-strategie-10423.html>
6. Riabenko, H. M. (2012). *Shliakhy pokrashchennia finansovoho stanu pidpriemstva [Ways to Improve the Financial Condition of the Enterprise]*. *Vseukrainskyi naukovovirobnichyi zhurnal*, no. 7, pp. 105–108.
7. Zavorodnii, A., Lagodiienko, V., Zerkina, O., Bondarenko, S., Danylyshyn, B., & Kozachenko, L. (2022). Selective management in sustainable agri-food systems. *TEM Journal*, Vol. 13, Issue 4, pp. 2931–2947. <https://doi.org/10.18421/TEM134-28>
8. Dovhal, O. V., Lahodiienko, V. V., Basiurkina, N. Ye., & Lahodiienko, O. V. (2023). *Stratehichni aspekty rozvytku biznesu v umovakh tsyrkularnoi ekonomiky [Strategic Aspects of Business Development in a Circular Economy]*. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*, Vol. 8, no. 1, pp. 10–15. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-1-1>

Стаття надійшла до редакції 15.01.2025 р.